



Ranné správy 2024-08-14 07:00:00	2
Televízia, Ranné správy STVR, 14. 8. 2024, 7:00	
Kardiocentrum AGEL Košice-Šaca dosahuje ďalšie úspechy pri operáciách srdca pomocou robota Da Vinci	3
Online, kosicednes.sk, 14. 8. 2024, 10:51	
Drucker robí zmeny vo vysokoškolskej reforme. Podľa odborníkov je to krok späť, univerzity to vítajú	4
Online, dennikn.sk, 14. 8. 2024, 18:19	



Ranné správy 2024-08-14 07:00:00 [🔗](#)

📅 14. 8. 2024, 7:00, Relácia: **Ranné správy STVR** [🔗](#), Stanica: RTVS, Vydavateľ: Slovenská televízia a rozhlas, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 30 000 GRP: 0,67 OTS: 0,01 AVE: 95634 EUR

[strojový prepis] ...*dejiny univerzitného vzdelávania v Košiciach od augusta pre ňu sprístupnili webový portál ktorý ponúka podrobný prehľad jeho autormi sú výskumní pracovníci katedry histórie Filozofickej fakulty univerzity Pavla Jozefa Šafárika projekt zahŕňa niekoľko rokov dlhý výskum historických prameňov doma aj v zahraničí písomnosti ktoré súvisia s predchodkyňami dnešnej univerzity...*



Kardiocentrum AGEL Košice-Šaca dosahuje ďalšie úspechy pri operáciách srdca pomocou robota Da Vinci [↗](#)

📅 14. 8. 2024, 10:51, Zdroj: kosicednes.sk [↗](#), Autor: Filip Guldan, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 5 934 GRP: 0,13 OTS: 0,00 AVE: 327 EUR

Kardiocentrum AGEL Košice-Šaca opäť dokázalo, že je špičkou v poskytovaní zdravotnej starostlivosti a vzdelávania v kardiochirurgii a jedinou v oblasti roboticky asistovaných operácií srdca na Slovensku.

Zdroj: AGEL SK

Dňa 9. augusta 2024 vykonali na Klinike srdcovej a cievnej chirurgie **UPJŠ** LF a KCE v Kardiocentre AGEL Košice-Šaca nový typ operácie srdca pomocou robota da Vinci. Okrem štandardne robených roboticky asistovaných operácií srdca kvôli ischemickej chorobe srdca bol vykonaný, prvýkrát na území Slovenskej a Českej republiky, roboticky asistovaný uzáver uška ľavej predsieni kvôli fibrilácii predsieni. Išlo o 76-ročného pacienta, ktorému bola zároveň roboticky vykonaná chirurgická revaskularizácia myokardu, pooperačný priebeh pacienta bol bez komplikácií.

MOHLO BY VÁS ZAUJÍMAŤ

V Nemocnici AGEL Košice-Šaca vykonali už viac než 4100 operácií štítnej žľazy

Postupné rozširovanie spektra roboticky asistovaných operácií podčiarkuje opodstatnenosť tohto pracoviska, jeho unikátnosť, inovatívnosť a pokrokovosť. „Na konci tohto roka by sme radi spustili, v rámci štúdie, program roboticky asistovaných operácií chlopňových chýb srdca. Kardiocentrum AGEL Košice-Šaca plánuje i naďalej investovať do nových technológií a odborného rozvoja svojich pracovníkov, aby sme pacientom poskytovali liečbu na svetovej úrovni,“ dodáva Prof. MUDr. František

Sabol, PhD., MPH, MBA.

Zdroj: (TS)

Filip Guldan

14.08.2024 10:51

Autor: Filip Guldan



Drucker robí zmeny vo vysokoškolskej reforme. Podľa odborníkov je to krok späť, univerzity to vítajú [🔗](#)

📅 14. 8. 2024, 18:19, Zdroj: [dennikn.sk](#) 🌐, Vydavateľ: N Press, s.r.o., Autor: Denisa Gdovinová, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Rektor univerzity Pavla Jozefa Šafárika, Daniel Pella

Dosah: 196 519 GRP: 4,37 OTS: 0,04 AVE: 1328 EUR

Bolo to pred dvoma rokmi, ešte počas vlády Eduarda Hegera, keď poslanci schválili reformu vysokých škôl. Predchádzali tomu búrlivé diskusie medzi vysokými školami a odborníkmi. Univerzity protestovali a tvrdili, že im štát chce zobrať akademickú slobodu, odborníci oponovali, že vysokoškolský systém je príliš uzavretý, a ak chceme mať lepšie vysoké školy, musia prijať zmeny.

Reforma vysokých škôl sa stala aj podmienkou v pláne obnovy, po splnení ktorej sme mohli dostať peniaze z Európskej únie.

Po príchode vlády Roberta Fica sa novela vysokoškolského zákona bude znova meniť. Ministerstvo školstva, ktoré vedie Tomáš Drucker z Hlasu, zverejnilo návrh, ktorým mení aj sporné body reformy. Podľa odborníkov môže novela zásadne zvrátiť to, čo zaviedla v roku 2022 – a to otváranie vysokých škôl.

„Novelu hodnotím ako čudnú, pretože nepomáha tam, kde by pomôcť mohla a mala. A tam, kde sa pokrok dosiahol, jeho zvrátením riskuje dosiahnutie cieľov plánu obnovy a odolnosti,“ hodnotí ekonóm Martin Kahanec, profesor a bývalý dekan na Stredoeurópskej univerzite vo Viedni. Dnes pôsobí na inštitúte CELSI a Ekonomickej univerzite v Bratislave.

Návrh novely je v pripomienkovom konaní, ktoré sa končí v pondelok 19. augusta.

Jazýček na váhe už nie je nestranný

Jedným z najspornejších bodov vysokoškolskej reformy z roku 2022 bol dovtedy nenápadný orgán – správna rada. Má ju každá vysoká škola a sedia v nej ľudia, ktorí sú mimo prostredia vysokej školy. Sú to osobnosti verejného života – podnikatelia, sociológovia, ekonómovia či zástupcovia organizácií, ako sú napríklad zamestnávateľia. Úloha správnej rady je zabezpečiť vysokej škole kontakt s verejnosťou, ktorej záujmy vysoká škola reprezentuje.

Reforma posilnila kompetencie správnej rady, ktoré boli dovtedy zanedbateľné – napríklad schvaľuje rozpočet vysokej školy alebo určuje plat rektora.

Univerzity považovali posilnené kompetencie za narušenie akademickej slobody najmä preto, že členov správnej rady nominovalo ministerstvo školstva. V správnej rade však podľa reformy nesmie sedieť politik či zamestnanec ministerstva. Ľudí, ktorí môžu sedieť v správnej rade, nominujú rôzne subjekty – mimovládky, obce, kraje či divadlá alebo múzeá.

Pri prijímaní reformy sa dospelo ku kompromisu – polovicu členov správnej rady si zvolí akademický senát, čiže najdôležitejší orgán vysokej školy. Druhú polovicu menuje ministerstvo školstva.

Prečítajte si

Univerzita Komenského chce rektora voliť o pol roka skôr, aby do voľby nezasiahli ľudia zvonku

No a posledného – nepárneho – člena správnej rady si musia novozvolení členovia vybrať spolu. Práve tento človek bol podľa právničky Janky Debrecéniovej často jazýčkom na váhach. „Keďže to bol človek zvonku, nie volený senátom ani menovaný ministerstvom, vďaka jeho prítomnosti musela prebiehať diskusia a ľudia museli argumentovať. Nebolo automatické, že správna rada zasadla a rektorovi niečo odhlasovala,“ hovorí Debrecéniová, bývalá podpredsedníčka správnej rady Trnavskej univerzity. Pozície sa vzdala po tom, čo sa zamestnala u ďalšieho člena správnej rady – aj keď to zákon neukladá.

Aktuálny návrh zákona toto mení. Podľa neho by mal nepárneho člena voliť akademický senát – čím získa väčšinu v správnej rade. Najmä preto, lebo mnohé dôležité rozhodnutia v správnej rade sa prijímajú nadpolovičnou väčšinou.

Debrecéniová hovorí, že sa tým správna rada opäť dostáva pod možnosť kontroly akademického senátu. „Pôvodný cieľ, ktorý sledoval súčasný zákon, bolo dať správnej rade väčšiu autonómiu, a tým pádom otvoriť vysoké školy externému prostrediu. Tento cieľ sa touto úpravou novely stráca,“ hovorí právnička.

Aj Martin Kahanec to považuje za najproblematickejší bod novely, ktorý oklieštuje vplyv externistov. „Univerzity sú komplexné expertné organizácie, ktoré len ťažko prijímajú zmeny. Externí členovia a členky správnych rád majú preto kľúčovú úlohu pri iniciovaní inováčných zmien a dobrej praxe v prospech univerzity a verejného záujmu,“ hovorí ekonóm, ktorý je členom správnej rady Univerzity Komenského.

Univerzity podľa právničky Debrecéniovej neboli stotožnené s pôvodnou myšlienkou novely, ktorá ich otvárala verejnosti. „Vysoké školy boli zvyknuté na pomerne neobmedzenú rozhodovaciu autonómiu, nikomu sa nemuseli spondať, nikomu nemuseli svoje rozhodnutia vysvetľovať. To sa pri správnej rade zmenilo, bol to jeden zo spôsobov otvárania a zodpovedania univerzít verejnosti s potenciálom lepšieho napĺňania verejného záujmu. To sa však touto novelou de facto ruší,“ hovorí.



Amfiteáter Univerzity Komenského v Bratislave. Zdroj – Michal Svítok/TASR

Ministerstvo školstva argumentuje, že proces voľby nepárneho člena správnej rady bol príliš komplikovaný. „Prax ukázala viacero aplikačných problémov a nejasností, počnúc otázkou, kto ho má právo navrhnúť,“ hovorí štátny tajomník Róbert Zsembera, ktorý má na starosti vysoké školstvo. Pred príchodom na rezort pracoval ako riaditeľ kancelárie rektora Univerzity Komenského Mareka Števéčka. Ten bol hlavným lídrom protestov proti vysokoškolskej reforme prijatej v roku 2022.

V dôvodovej správe k návrhu zákona tiež ministerstvo vysvetľuje, že sa tým má „zabrániť prípadným snahám o politizáciu akademického prostredia“.

Zsembera dodáva, že tento krok je v súlade s plánom obnovy, v ktorom sa Slovensko zaviazalo, že „účasť zástupcov štátu sa obmedzí tak, aby nad správnu radu nemohli získať kontrolu ústredné orgány štátnej správy, pričom akademická sloboda ostane nedotknutá“.

Návrh novely sa podľa Zsemberu hýbe v mantineloch plánu obnovy. „Hoci nemusíme s každým aspektom vysokoškolskej novely prijatej predchádzajúcou vládou súhlasiť, v žiadnom prípade nechceme ohroziť, či nebudaj zvrátiť ciele i míľniky, ku ktorým sa Slovenská republika zaviazala,“ hovorí štátny tajomník.

„To však neznamená, že zákon o vysokých školách či o zabezpečení kvality vysokoškolského vzdelávania je teraz nemenný a nie je možné ho novelizovať,“ dodáva.

Old boys network – spriateléné pánske kluby

Návrh novely prináša aj ďalšiu drobnú, ale dôležitú zmenu. Jej výsledkom totiž môže byť aj to, že do správnej rady – medzi externistov – sa dostane dokonca člen akademického senátu, teda človek priamo zvnútra.

Ako? Zákon dnes hovorí, že v správnej rade nesmie sedieť človek z akademického prostredia danej vysokej školy. Iba s jednou výnimkou, ak ide o študenta. Člena správnej rady totiž navrhujú aj zástupcovia študentov, a to študentská časť akademického senátu. Študenti si mohli zvoliť do správnej rady aj niekoho z akademickej obce, ale mali obmedzenie – nesmel to byť člen akademického senátu. V návrhu novely toto obmedzenie vypadlo.

„Teoreticky to môže znamenať, že ak sa na nejakej škole podarí presvedčiť študentov, môžu do správnej rady zvoliť senátora. Samozrejme, je potom na študentoch, aby si to ustrážili,“ hovorí Ľudovít Paulis, bývalý štátny tajomník ministerstva školstva, ktorý na reforme pracoval.

Paulis vraví, že bude dôležité sledovať rokovanie o novele v parlamente a prípadné pozmeňovacie návrhy. S tým súhlasí aj Miroslav Beblavý, dnes člen správnej rady Univerzity Komenského.

Reformu prijatú v rámci plánu obnovy nepovažuje za signifikantnú. „A vývoj (respektíve absencia výraznejších zmien v rámci diania na vysokých školách) mi dáva zatiaľ za pravdu. Navrhované zmeny považujem za nie veľmi podstatné zmeny tejto nevelmi podstatnej reformy a je v súlade s technokraticky zadefinovanou misiou ministra Druckera,“ reaguje Beblavý.

„Bude skôr treba strážiť, aby v rámci pripomienkového konania a parlamentného schvaľovania nenastali skutočne problematické zmeny, čo sa ľahko môže stať,“ dodáva.

Foto – TASR

Návrh novely takisto členom správnej rady zrušil nárok na odplatu za výkon funkcie. Výšku odmeny si určovala vysoká škola, napríklad Slovenská technická univerzita to určila ako 30 percent priemernej mesačnej mzdy za jedno zasadnutie. Išlo približne o 400 eur.

„Ovplyvní to ľudí, ktorí nie sú vo vysokozárobkových povolaniach. A to sú napríklad ľudia z akademického prostredia, ženy, ľudia so zdravotným znevýhodnením či zo zahraničia, ktorí budú menej motivovaní do správnych rád vstupovať,“ vysvetľuje právnička Debrecéniová. Podľa nej to môže znamenať, že v správnych radách bude ešte menej žien, ako v súčasnosti.

Môže to podľa nej prispieť k tomu, že správne rady budú „old boys networks“, teda spriateléné pánske siete, ktoré budú predstavovať predĺženú ruku vedenia univerzity. „Zákon hovorí, že to má byť čestná funkcia. To však vyčleňuje tých, ktorí neberú členstvo v správnej rade ako statusovú záležitosť; nejdú tam preto, aby sa sieťovali – to sú motivácie, ktoré sú veľmi príznačné pre rôzne neformálne pánske kluby,“ hovorí právnička.

Štátny tajomník ministerstva školstva pripomína, že členovia budú mať naďalej nárok na preplácanie nákladov na výkon funkcie. Odmeny predstavujú finančnú záťaž pre vysoké školy. Zsembera však tvrdí, že sa o tom nebránia diskutovať. „Ale za podmienok, že to nastavíme tak, aby to odrážalo čestnosť funkcie člena správnej rady,“ hovorí.

Vedci zo zahraničia majú stále ťažký príchod na slovenské vysoké školy



Odborníci pri prijímaní vysokoškolskej reformy argumentovali, že vysoké školy sa musia otvoriť externému prostrediu. „Univerzita nemôže fungovať tak, aby jej drvivá väčšina funkcionárov bola len zo svojho vnútorného prostredia, takto sa iba zacyklí do seba,“ hovoril v roku 2021 Vladimír Šucha, vedúci Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku, ktorý spolupracoval aj na tvorbe vysokoškolských reforiem pre plán obnovy.

Otváranie univerzít malo prebehnúť nielen cez externistov v správnej rade, ale aj cez takzvané funkčné miesta. Mali to byť pozície na vysokých školách pre ľudí zvonku – napríklad akademikov zo zahraničia či odborníkov z praxe.

Nový návrh zákona však podľa odborníkov môže príchod ľudí zvonku oslabiť. „Nové zloženie výberovej komisie ohrozuje nezávislosť a kvalitu výberového konania, pretože už nezahŕňa externých členov a len dvaja z piatich členov komisie majú mať relevantné odborné kvalifikácie,“ tvrdí ekonóm Kahanec.

O čo ide? Návrh upravuje výberovú komisiu, ktorá vyberá ľudí na funkčné miesta. Doteraz dvaja z piatich členov v komisii nemohli byť zamestnancami príslušnej vysokej školy – išlo teda znova o ľudí zvonka. Po novom táto podmienka vypadáva. Kým teraz vyberá dvoch členov komisie rektor a jedného dekan, ministerstvo to navrhuje zmeniť tak, aby troch členov vyberal dekan a dvoch rektor. Posilniť sa tým môže vplyv dekana a fakulta ostane uzavretá sama do seba.

Navyše, upravuje sa aj kvalita ľudí vo výberovej komisii. Podľa teraz platného zákona všetci členovia komisie musia byť rovnako kvalifikovaní ako človek, ktorého vyberajú. Rezort školám dovoľuje, aby boli iba dvaja. Navrhuje, aby najmenej dvaja členovia pôsobili na takom funkčnom mieste, pre aké vyberajú uchádzača.

Vo výberovej komisii už nemusí byť člen vedeckej rady, ktorý stojí zvyčajne mimo daného ústavu či fakulty. To podľa Kahanca „znižuje úroveň odbornosti a transparentnosti procesu“.

Aby na Slovensko prichádzali aj vedci zo zahraničia, je dôležité, aby nemuseli spĺňať ťažkopádne podmienky na to, aby sa zamestnali na slovenskej vysokej škole. Úprava novely však podľa Kahanca vracia Slovensko do čias, „keď síce Nobelove ceny nezískavame, no laureáti Nobelovej ceny by sa u nás na miesto profesora nekvalifikovali“.

Foto N – Tomáš Benedikovič

Pri obsadzovaní funkčných miest kandidát nemusí mať príslušný slovenský titul, napríklad ak je to vedec zo zahraničia. Teraz platný zákon definuje, že musí spĺňať kritériá „vyplyvajúce z požadovanej úrovne kritérií“ na získanie daného titulu. Čo to znamená? Ak napríklad nespĺňal podmienku habilitácie, ktorú vo väčšine zahraničných vysokých škôl nemajú, musel preukázať kvalifikáciu na rovnakej úrovni.

Ministerstvo v návrhu novely toto vypúšťa a stanovuje, že na obsadenie funkčných miest človek síce nemusí mať titul, ale musí splniť všetky podmienky, ktoré slovenský titul vyžaduje.

„Naše kritériá sú totiž nízke, pokiaľ ide o vedeckú produktivitu, ale často obsahujú požiadavky, ktoré v danom odbore nie sú v zahraničí štandardom, napríklad napísanie skripta v ekonómii,“ vysvetľuje Kahanec.

Ak bude podľa neho na obsadenie profesorského miesta na univerzite potrebné splniť jej kritériá na titul profesor, môže to znamenať, že aj vysoko kvalitný vedec či vedkyňa z Amsterdamu, Prahy alebo Košíc sa na to miesto nekvalifikujú. „Či už pre špecifickú požiadavku na napísanie skripta, vychovanie istého počtu doktorandov, počet odučených kreditov, alebo iné špecifické kritérium,“ tvrdí.

Ministerstvo školstva vyvracia tvrdenia, že návrhom novely chce vysoké školy uzatvárať do seba. Štátny tajomník Zsembera pripomína, že pri obsadzovaní funkčných miest sa nevyžaduje, aby kandidát splnil podmienky aktuálneho pôsobenia v príslušnom odbore.

„Táto podmienka by znemožňovala uchádzať sa o príslušné funkčné miesta tým uchádzačom, ktorí spĺňajú ostatné kritériá, ale práve v danom čase pedagogicky nepôsobia na príslušnom funkčnom mieste, čo by predstavovalo uzavretie systému napr. vo vzťahu k osobám mimo akademického prostredia,“ tvrdí Zsembera.

Hovorí, že cieľom úpravy výberových komisií bolo zjednodušenie procesov a výberu uchádzača. To bol dôvod, prečo spomedzi členov vypadla vedecká rada. „Menovanie člena kolektívnym orgánom je neštandardné a nepraktické, musí sa totiž čakať na zasadnutie vedeckej rady, čo značne predlžuje proces výberového konania,“ tvrdí.

Univerzity sú s návrhom spokojné

Oslovené vysoké školy sú s aktuálnym návrhom novely viac-menej spokojné. Podľa nich napráva niektoré problémy, ktoré spôsobila reforma pred dvoch rokov.

Univerzita Komenského na otázky Denníka N neodpovedala, k novele vydala verejné stanovisko. V ňom oceňuje, že počet členov správnej rady nominovaných akademickým senátom bude väčšie než ministerstvom. „Toto ustanovenie znamená malé, ale symbolicky



významné posilnenie akademickej samosprávy," tvrdí.

„Pozitívne hodnotíme aj vzdanie sa jednotných kritérií pre habilitovanie docentov a menovanie profesorov a zjednodušenie vymenovávaní profesorov a docentov do funkcií," hovorí univerzita. Dodáva, že zákon ešte analyzuje a prípadné pripomienky predloží v pripomienkovom konaní.

Rektor UK Marek Števec. Foto N – Tomáš Hrivňák

Slovenská technická univerzita nevidí v návrhu novely žiadne zásadne negatívne zmeny. „Najväčšie pozitíva vidíme v zjednodušení procesov voľby členov správnej rady a aj pri kreovaní výberovej komisie pre výberové konania na obsadenie funkčného miesta docenta alebo profesora," tvrdí rektor Oliver Moravčík.

Problém v zložení správnych rád nevidí. „Čo sa týka ich pôsobnosti, treba si uvedomiť, že podľa zákona zasadá správna rada minimálne dvakrát ročne. Aj preto by sa mala na zasadnutiach sústrediť na najdôležitejšie aspekty vysokej školy, ako je napríklad smerovanie a hospodárenie školy, nie na schvaľovanie prevádzkových drobností," hovorí rektor.

Dodáva, že správne rady sú pre vysoké školy významnou pomocou, najmä pri spätnej väzbe z pohľadu firiem ako zamestnávateľov našich absolventov. „Na STU sme mali šťastie na takých členov správnej rady, ktorým išlo predovšetkým o napredovanie univerzity vo všetkých oblastiach," dodáva.

Rektor Univerzity Pavla Jozefa Šafárika Daniel Pella tvrdí, že víta každý pokus o zlepšenie súčasného stavu novely zákona o vysokých školách. „V súčasnosti platná novela, prijatá za predchádzajúcej vlády, je pre SR nešťastnou, pretože obmedzuje viaceré akademické slobody, likviduje niektoré akademické tradície, navyiac predstavuje nárast byrokracie," dodáva rektor.

Rada vysokých škôl označuje návrh zákona za potrebný. Jej predseda Martin Putala pozitívne hodnotí najmä zjednodušenie procesov – pri voľbe a vymenovaní členov správnej rady či výberových konaní na miesta vysokoškolských učiteľov, docentov a profesorov. „Novela upresňuje stanovenie kritérií na obsadzovanie funkčných miest docentov a profesorov a postup pri ich menovaní, ktorý bol v predchádzajúcej novele nedostatočne definovaný," tvrdí.

Na druhej strane však nesúhlasí s tým, že návrh odoberá akademickému senátu právo schvaľovať dlhodobý zámer vysokej školy a rozpočet. To ponecháva iba správnej rade. „Tie budeme rozhodne namietať. Tu neobstoja argumenty o zefektívnení procesu schvaľovania," hovorí Putala.

„Navyše, s ministerstvom a ďalšími reprezentáciami vysokých škôl sme dospeli k záveru, že dozrel čas na nový, výrazne stručnejší zákon o vysokých školách. Ten sa musí zrodiť v spoločnej diskusii," dodáva Putala.

Autor: Denisa Gdovinová